

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: וסרמן	שם פרטי: בתי
--------------------	-----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: הייר	בלועזית HAYER
שם פרטי איתו נולדתי: בתי	בלועזית BETTY
עיר לידה: מיכילין	בלועזית MIHAILENI
שם פרטי ושם משפחה של האב: יחיאל הייר	שם פרטי ושם נעורים של האם: שרה שוורץ
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: מיכילין	בלועזית MIHAILENI
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) יסודי	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמידה
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ) TRANSNISRTIA, UCRAINA	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו טרנסניסטריה	בלועזית TRANSNISRTIA
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: טרנסניסטריה	תאריך השחרור: 1944
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור אגורה קומרוב, רומניה
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתי עד מתי מסוף 1947 עד 02/1949	שנת עלייה: 1949
	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה פאן יורק ופאן קרסנט

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי כבת ראשונה לזוג די צעיר. אבא היה פקיד בעירייה ואמא היתה עקרת בית. שנתיים אחרי נולדה אחותי הצעירה אסתר. חמש שנים אחרי נולד אחי אברהם זכרוננו לברכה. כולנו הלכנו לבית ספר לפי הגיל.

ב 1939 גירשו אותנו מבתי ספר. גירשו את אבא מהעבודה בעיירה. למזלי איזה בן דוד של אמא היה לו בית חרושת לקרמיקה. הוא הכניס את אבא לעבוד בתור משגיח ומנהל חשבונות. זה עזר לנו להחזיק מעמד. בכל זאת צריך שהילדים ילמדו. היו הרבה סטודנטים מסביב שבשביל צלחת מרק נתנו לנו שיעורים. למדנו חשבון והיסטוריה. אבא עמד על כך שנלמד את האותיות העבריות וגם יידיש. היתה אישה שכל יום לימדה אותנו יידיש.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

ביוני 1941, יום אחד אמרו תשאירו הכל בבית. גרנו בעיירת גבול והמלחמה התחילה בצד השני. הוציאו אותנו לעיירה אחרת. נתנו לנו שעה אחת להוציא את הבגדים. אבא שלי היה לו מכונת העתקה. אני זוכרת אותה עד היום. הוא ניגש ורצה לקחת את המכונה. הוא קיבל מכות מהחברים הכי טובים שלו שאיתם הוא עבד. משם לקחו את אבא לעבודות פרך ואותנו שמו בעיירה אחרת. שם סיפרו לנו סיפור ששולחים אותנו לעבוד. היינו רק נשים וילדים. קרעו לנו מהאוזניים את העגילים וכל מה שהיה לנו בידיים. הייתי ילדה בת 13 והכניסו אותנו לרכבות האלה. היינו צריכים לעבור את הנהר לטרנסניסטריה. היו איתנו הסבתות, דודות, בני דודים. זו הייתה עיירה יהודית. הובילו אותנו ממקום למקום. התחיל חורף, אנשים מתו בעמידה בבוץ.

הגענו לכל מיני מקומות. סבתא תפרה בתוך המעיל מטבעות, היו נותנים לנו בתמורה להישאר, עד שנגמר הכסף. חזרנו חזרה לכיוון מוגילב שם הגענו לבית חרושת של סוכר. חשבנו שאולי נוכל להיות שם. אז הבוס שם, חתיכת כלום. הסכים שנישאר ושבתמורה אמא תיתן לו אותי. אמא לא רצתה אז ברחנו משם. הגענו למוגילב, שם סבתא ואחי נפטרו. הוא נפטר מרעב וטיפוס. אמא כל הזמן היתה חולה. היא היתהמאד מפונקת, לא ידעה להסדר. כל העול נפל עלי. חפרנו בור מתחת לגדר תיל שהיה מופרד בין המחנה לעיירה. היינו עוברים דרך הבור הזה. לא רחוק היתה מאפייה. הינו שוטפים את הרצפה ובתמורה קיבלנו פרוסת לחם. אם היו תופסים אותנו היה רע מאד.

יום אחד היתה שם אשה. היא אמרה לי אני אקנה חצאית ואת תפרמי את זה ותמכרי את החוטים. התחלתי לעסוק בזה. היה שם קצין קראו לו ברגולסקו. אני לא אשכח אותו. הוא הלך עם כלבים. הוא רדף אחרי ותפס אותי. הוא הצמיד אותי לקיר. הייתי רזה וקטנה. אני לא יודעת איך ברחתי ממנו. נפלתי לתוך בור שופכין. הוא הפסיק לרדוף אחרי. הוא היה בטוח שאני נשארתי שם. אבל עבר שם מישהו שהוציא אותי משם ועזר לרחוץ אותי. אני לא זוכרת איך הגעתי הביתה. היה חורף, אנשים מתו אחד אחרי השני. לא היה מי שיוציא את המתים מהחדר. ישנו עם המתים. עד שבאו לאסוף. עשו ערמה אחד על השני ולקחו אותם בעגלה. אני לא יודעת איפה הם קבורים. אני עברתי גיהנום. אחותי המסכנה היתה מחפשת בפחי זבל משהו לאכול. היא מאד חלתה. היו לה פצעים מוגלתיים.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

אמא שלי דבר אחד היה לה בראש. היא רצתה שאתחתן כמה שיותר מהר. היא הכריחה אותי להתחתן בגיל 17. אני רציתי ללכת ללמוד. היא קרעה לי את הניירת ללימודים. התחתנתי בגיל 17 ב 1945. מוקדם מאד, לא בדיוק מרצוני. נכנסתי להריון. היה לחץ גדול שאפיל את הילד. אני החלטתי שלא. אני רוצה משהו של עצמי. היה לי בן דוד שעבד בצלב האדום. סידרו לי את העליה וככה הגעתי לקפריסין וילדתי.

נא ספרי/י על חייך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

בשנת 1949 עליתי לארץ. לא היה לנו אף אחד. הגענו לשכונת בורוכוב. למחרת עבר איש ששאל אותי בידיש אם אני רוצה לעבוד. אמרתי כן. הוא אמר לי בואי אלי ותתחילי לעבוד. שאלתי מה אעשה עם הילד. הוא אמר יש לי לול, תשימי אותו שם. העבודה היתה לטפל באישה חולת עצבים. הייתי צריכה להאכיל אותה ולרחוץ אותה. זו היתה תקופה של צנע. הוא אמר לי את יכולה לאכול ביצה אחת או לתת לילד. שתיים אסור לקחת. אני כל כך תמימה. יכולתי לקחת שתיים. מישהו היה סופר?. הוא הרשה לאכול פירות רק שנפלים מהעצים.

בעלי לא היה לו מקצוע. הוא עבד בבלוקים. יום אחד הגיע מישהו ויצאנו למושב קידרון. שם היינו עד 1964. ב-1964 עברתי לראשון לציון. החלטתי לעבור העירה. רוב החברים שלנו היו בראשון. קנינו בית קטן של שני חדרים. בנתיים קיבלתי פיצויים מגרמניה. יכולתי לקנות דירה קצת יותר גדולה ולהשאיר את הדירה לבת שלי.

בשנת 1964 הציעו לי עבודה במרפאה של רופא. הסכמתי לקבל כל דבר. העיקר להרוויח משהו. עבדתי אצלו כמה שנים. באמצע רציתי להפסיק, כדי ללכת ללמוד להיות אחות. נורא שמחו לקבל אותי, אבל לא יכולתי ללכת ללמוד. בגלל הכסף, המרחק ושני ילדים. חיכיתי כמה שנים, כאשר הילדים שלי התחתנו, הלכתי ללמוד באסף הרופא. הייתי בת 45. שאלו אותי מאיפה הכוחות האלה. עבדתי 16 שנים עד שיצאתי לפנסיה ב-1993.

ראיון : תמר חיימוביץ', ראשון – לציון , יולי 2014